

Respons

Nigeria: Arveoppgjør

Problemstilling/spørsmål:

- Hvordan behandles arveoppgjør innenfor det nigerianske lovverket?
- Hvis de etterlatte er uenige om testamentets gyldighet, har de da mulighet til å gå til retten?
- Trenger man å betale arveavgift i Nigeria hvis man har arvet eiendom og lignende?
- Hvordan blir uenigheter rundt arveoppgjør vanligvis løst i relativt velstående storfamilier? Står dette i sterk kontrast til middelklassen?

Hvordan behandles arveoppgjør innenfor det nigerianske lovverket?

Nigeriansk jus er gjennomgående svært innfløkt, fordi det finnes en rekke ulike rettskilder. I henhold til Dina, Akintayo & Ekundayo (2007), hensyntas følgende:

- Grunnloven av 1999
- Lover vedtatt i Nigeria etter at landet fikk sin selvstendighet 1. oktober 1960
 - Føderale lover vedtatt av parlamentet
 - Delstatslover vedtatt av delstatsforsamlingene i de 36 delstatene, samt det føderale territoriet Abuja
- Engelsk lov
- Tradisjonelle lover
 - Etnisk lov, derivert fra tradisjonell sedvanerett
 - Sharia, primært *maliki*-lovskolen
- Juridisk presedens gjennom lovtolkninger gjort av nigerianske domstoler

Disse rettskildene er delvis i motstrid med hverandre. Et annet kompliserende element er at det på førsteinstansnivå finnes minst to domstoler: områdedomstoler (*Area Courts*), tradisjonelle domstoler (*Customary Courts*) og – i mange deler av landet – shariadomstoler (*Sharia Courts*). Disse domstolene har delvis overlappende ansvarsområder. For eksempel

Respons Nigeria: Arveoppgjør

kan kriminalsaker føres både for områdedomstoler og shariadomstoler i 13 av Nigerias delstater, mens saker som går på familierett kan føres for alle tre domstolstyper i hele landet (shariadomstoler kan imidlertid generelt bare behandle saker hvor minst én av partene er muslimer). Dette gjelder også arvetvister.

Det er store forskjeller mellom ulike typer lovverk i Nigeria når det gjelder fordeling av arv til avdødes ektefelle(r), livsarvinger (barn og barnebarn) og annen familie. Særlig enker får svært ulik uttelling alt etter hvilket regelverk som legges til grunn (se Onuoha 2008), men særlig innen tradisjonell rett er det store variasjoner rundt hvilke livsarvinger som tilgodesees med mest arv.

Hvis de etterlatte er uenige om testamentets gyldighet, har de da mulighet til å gå til retten?

Ja, etterlatte kan henvende seg til nigerianske domstoler når det foreligger en arvetvist – både når det foreligger et testamente hvor gyldigheten er omstridt, og i saker hvor det ikke foreligger noe testamente.

Trenger man å betale arveavgift i Nigeria hvis man har arvet eiendom og lignende?

I følge informasjon gitt på nettstedet *Global Property Guide*, som samler informasjon om lovverk som regulerer ulike økonomiske forhold i ulike land, skattlegges inntekter fra arv som annen lønnsinntekt i Nigeria (Global Property Guide 2008).

Hvordan blir uenigheter rundt arveoppgjør vanligvis løst i relativt velstående storfamilier? Står dette i sterk kontrast til middelklassen?

Landinfos inntrykk er at det på ingen måte er uvanlig å trekke arvetvister inn for rettsapparatet i Nigeria. Det er flere faktorer som bidrar til dette:

- Familieforholdene i Nigeria er komplekse. Det er vanlig med mange etterlatte, som ofte har ulike bånd til avdøde. Det er særlig menn som er i posisjon til å samle eiendom som går i arv, og det er svært vanlig at menn har hatt stabile forhold til flere kvinner og flere barnekull. Det er derfor vanlig at halvsøsken og flere hustruer er i strid med hverandre om arv, og med annen slekt av avdøde.
- Ulike etterkommere med forskjellige familiebånd til avdøde har ulike arverettigheter i henhold til ulike eksisterende lovverk i Nigeria, og kan ofte velge mellom to eller tre domstoler for behandling av saken. Valg av domstol vil avhenge av hvilket regelverk domstolen ventes å legge vekt på, og den som velger å henvende seg til rettsapparatet vil vanligvis velge den domstolen som vedkommende forventer vil tilgodese ham eller henne. Det synes å være uvanlig at en domstol avviser en sak fordi den skulle vært hørt av en annen domstol.
- I saker hvor det foreligger testamente vil de som føler seg avspist med mindre arv enn de forventet kunne bestride testamentet på ulike grunnlag, i håp om å komme bedre ut enn de ville gjort hvis de godtok testamentet.
- I henhold til britisk rettstradisjon står dommeren svært fritt til å utøve skjønn i tvistesaker, ikke minst der hvor det kan være motstrid mellom ulike regelverk, som

mellom lovverk og sedvane. Personer med tilgang til god advokatbistand kan dermed ha gode sjanser til å få en rettsavgjørelse i sin favør hvis de presenterer saken sin godt.

Landinfo har ikke vært i stand til å finne informasjon om det er forskjeller mellom rike nigerianere og middelklassen i denne forbindelse. Men siden det å ta en sak til rettsapparatet i Nigeria fordrer at den som gjør det kan betale for advokattjenester, rettsgebyrer og lignende, tilsier at det i praksis som oftest er velstående nigerianere som har ressurser til det. Det er imidlertid ingen grunn til å tro at det er vesentlig forskjell på rike nigerianere og middelklassen, siden også nigeriansk middelklasse er velstående sammenlignet med de brede lag av befolkningen i landet.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

- Dina, Yemisi, Akintayo, John & Funke, Ekundayo (2007, oktober). *Update: Guide to Nigerian legal information*. New York: New York University School of Law, Hauser Global Law School Program, Globalex. Tilgjengelig fra <http://www.nyulawglobal.org/Globalex/Nigeria1.htm> [lastet ned 24. mars 2009]
- Global Property Guide (2008, 29. august). *Nigeria: Inheritance*. Manila: Global Property Guide. Tilgjengelig fra <http://www.globalpropertyguide.com/Africa/Nigeria/Inheritance> [lastet ned 24. mars 2009]
- IRB (2000, 28. august). *Nigeria: Rights of widows to inherit property in a civil marriage where there was neither will nor children; inheritor of the property upon her death*. Ottawa: Immigration and Refugee Board of Canada. Tilgjengelig fra <http://www.unhcr.org/refworld/docid/3ae6ad6f0.html> [lastet ned 24. mars 2009]
- Onuoha, Reginald Akujobi (2008, april). Discriminatory property inheritance under customary law in Nigeria: NGOs to the rescue. *The International Journal of Not-for-Profit Law*, 2 (10). Tilgjengelig fra http://www.icnl.org/KNOWLEDGE/ijnl/vol10iss2/art_4.htm [lastet ned 24. mars 2009]